

ПРВО
МЕЂУНАРОДНО
БИЈЕНАЛЕ
ЛИТОГРАФИЈЕ

THE FIRST
INTERNATIONAL
BIENNALE
OF LITHOGRAPHY

01. - 15. 11. 2018.

УК "Пароброд", Капетан Мишина 6а,
Београд, Србија

UK Parobrod, Kapetan Misina 6a,
Belgrade, Serbia

ПРВО МЕЂУНАРОДНО
БИЈЕНАЛЕ ЛИТОГРАФИЈЕ

THE FIRST INTERNATIONAL
BIENNALE OF LITHOGRAPHY

Београд

Belgrade

01. 11. - 15. 11. 2018.

Камен који памти

Прво међународно бијенале литографије представља ентузијастични подухват и свакако значајан догађај на графичкој сцени Србије. Радови представљени на изложби нису обједињени јединственим наративним и тематским оквиром, што посетиоце не обавезује да дела гледају и тумаче унутар претходно задатих ликовних, идејних и концептуалних оквира. Главна замисао је представити ауторе који стварају у техници литографије, откривајући хетерогене уметничке поетике, бројне приступе овој графичкој техници, као и различите уметничке школе из којих графичари долазе. На изложби су представљени радови 28 уметника из 13 земаља.

Ова изложба се може схватити и као прилика да се кроз одређен избор, сагледавањем прилично дугог временског периода, запитамо шта је литографија данас. Какви су изазови пред овом техником, пред графичарима уопште, колико се графика до данас променила, као и које је њено место на домаћој, али и међународној уметничкој сцени? Затим, намеће се питање како да уметник изазове себе и помери сопствене уметничке и ликовне домете, а да континуирано остане доследан једној графичкој техници? У пољу графичког медија се дешавају велики помаци и трансформације, искорачења у поље интермедијалног и дигиталног, али осетне су промене и у класичним графичким техникама као што је литографија. Уметници истражују, експериментишу и испитују могућности и границе литографског поступка. Између осталог, Прво међународно бијенале литографије пружа увид у бројне изазове са којима се суочавају домаћи и страни уметници. Имамо прилику да се упознамо са тим шта све детерминише њихове различите ликовности, од индивидуалног експеримента до рефлектовања уметничких тенденција присутних у земљама из којих графичари долазе. Није могуће дати јединствен увид у бројне уметничке изразе заступљене на овој изложби, али већ на први поглед уочава се доминантно присуство апстракције: геометријске, лирске, асоцијативне. Такође, видљиви су елементи минималистичког графичког израза, сведених и експресивних ликовних решења, уз неколико примера фигурације.

Тешко је ући у траг податку када је настала прва уметничка литографија, али од сасвим случајног изума ове технике, за чије откриће је заслужан драмски писац Алојз Зенефелдер, прошло је тачно 222 године. У међувремену, њен развој обележило је стицање пуног уметничког легитимитета, али и бројне трансформације. Литографија је графичка техника равне штампе која настаје на каменој подлози, на којој се цртеж остварује масном литографском кредом,

литографским тушем, уљаним пастелом. Посебност ове технике је остваривање непосреднијег, директнијег рада уметника. За разлику од других графичких техника у којима при сваком новом раду долази и до промене матрице, код литографије је ситуација нешто другачија. На истом камену може радити један или више уметника истовремено, један цртеж смењује други и сусрећу се, преклапају, прожимају различите уметничке приче. Из тог разлога није реч о обичном камену. Ово је камен који памти, у извесном смислу чак рекли бисмо самостално уметничко дело. Можемо се упитати коме напослетку припада тај камен, и припада ли било коме? Графика подразумева процесуалност, узбуђење које доноси мала доза неизвесности коначног изгледа ликовне представе. Уколико уметник претходно не припреми добро камен за нови рад, може се десити да се појави претходни цртеж, да се умеша, уплете у нови. Из тог разлога, литографски камен је уметнички палимпсест чије је приче тешко сабрати, окупити на једном месту. Оне остају запамћене на папиру, графичком отиску.

Поред графике и уопштено говорећи уметности, која се евидентно мења у савременом тренутку, откривајући не само шта јесте, већ и шта све може бити, мења се и публика. Мењају се њене потребе, захтеви, очекивања стављена пред уметнике и уметност, укључујући и графику. Становиште да уметничко дело настаје кроз процес продукције, али и рецепције, присутно је већ деценијама, а и данас је подједнако важно и убедљиво. Дакле, није довољно да уметничко дело буде створено. Шта се дешава оног тренутка када напусти лични простор уметника, атеље, и нађе се пред публиком: уметницима, критичарима, посетиоцима? Коме се обраћа, старој однегованој публици и/или знатижељи нове публике? Процес рецепције је неизвестан, мења се, трансформише, зависи од интерпретативног оквира, од онога ко и како гледа. Тај процес се изложбом не завршава, већ почиње. Поглед савременог посматрача није "невин", он је (пред)одређен визуелним сензацијама које се таложу у његовој меморији и које (не)свесно рефлектује при сусрету са уметничким делом.

На крају, можемо се упитати да ли савремена публика може стати пред уметничко дело (у овом случају графику) "као такво", без претходних очекивања и захтева стављених пред уметност. Ова изложба нас све позива и окупља да изнова поставимо, подстакнемо и изазовемо бројна питања у пољу литографије, графике и шире посматрано уметности, као и да потражимо евентуалне одговоре на иста.

Јасмина Новаковић

A Stone That Remembers

The first International Biennale of Lithography represents an enthusiastic effort and it is most certainly a significant event on the Serbian graphic scene. The works showcased at the exhibition are not combined by a unique narrative and thematic framework and, therefore, the spectators do not have to look at and interpret the works within previously set visual arts, abstract and conceptual framework. The general idea was to present the authors who work with lithographic technique discovering heterogeneous artistic theories, numerous approaches to this graphic technique and various artistic schools from which the graphic artists originate. The works of 28 artists from 13 countries have been displayed at the exhibition.

This exhibition can also be seen as an opportunity to ask ourselves how we perceive lithography today by making a certain choice and by observing a long time period. What are the challenges that lie ahead of this technique, ahead of graphic artists in general? How much has lithography changed until the present day and what is its position both in local and international artistic scene? Furthermore, the question arises how an artist can challenge himself/herself and surpass his/her own artistic and visual arts limits yet continuously remain true to a single graphic technique? The area of graphic media undergoes major improvements and transformations, making headway towards intermedial and digital area, however, there are visible changes in classic graphic techniques such as lithography. The artists explore, experiment and test the options and limits of the lithographic process. Among other things, the first International Biennale of Lithography provides insight into many challenges faced by the local and foreign artists. We have the opportunity to get acquainted with everything that determines their different visual arts style, from individual experiment to reflecting artistic trends present in the countries artists come from. It is impossible to give a unique insight into numerous artistic expressions showcased at this exhibition, however, you can already see at first glance a dominant presence of abstraction: geometric, lyrical, associative. Likewise, the elements of minimalist graphic expression can be perceived, of both unpretentious and expressive visual arts solutions with several figuration examples.

It is hard to trace the information when the first artistic lithography was made, but from a completely accidental invention of this technique for which the credit goes to a playwright Alois Senefelder exactly 222 years have passed. In the meantime, its development was characterized by gaining full artistic legitimacy, but also numerous transformations. Lithography is a graphic technique of smooth surface print from a stone base on which an image is drawn by a lithographic

chalk, lithographic ink, oil pastel. The specificity of this technique lies in achieving more straightforward, direct work of the artist. Unlike other graphic techniques in which every new artwork requires the change of matrix, the situation with lithography is somewhat different. One or several artists can work simultaneously on the same stone, one image replaces the other and they meet, overlap, imbue different artistic stories. That is why this is not an ordinary stone. This is a stone that remembers, and we might even say that, in a certain sense, it represents an independent work of art. We may even ask ourselves whom this stone belongs to at the end and whether it belongs to anyone at all. Graphics involve processuality, excitement as a consequence of a small dose of uncertainty of a final appearance of visual arts image. If an artist fails to previously properly prepare the stone for new artwork it may happen that the previous image re-appears, gets mixed, immerses into a new one. For that reason, lithographic stone is an artistic palimpsest the stories of which are hard to collect and unite in one place. They stay remembered on paper, graphic print.

In addition to graphic art and speaking about art in general that undergoes obvious changes at present, and discovering not only what it is but everything that it may become, the audience also changes. Their needs, requirements, expectations from the artists and the art itself change, and graphic is no exception. The opinion that a work of art is created through a process of production, but also reception, has been present for decades, however, it is equally important and convincing today. Hence, one won't settle only for merely creating a work of art. What happens when it leaves the personal space of the artist, the studio, and finds itself in front of the audience: artists, critics, spectators? Whom does it address – an old well-acquainted audience and/or the curiosity of the new audience? The process of reception is uncertain, it changes, transforms, it depends on the interpretation of those who look at it and how they look at it. This process does not end with an exhibition, but rather starts with it. The look of a contemporary spectator is not an “innocent” one, it is (pre)determined by visual sensations accumulated in the spectator's memory which he/she (un)consciously reflects when looking at a work of art.

Finally, we may wonder whether contemporary audience can stand in front of a work of art (in this case graphic) “as such”, without previous expectations and demands set before art. This exhibition is an invitation to all of us to gather once again and raise, encourage and provoke numerous questions related to lithography, graphic art and gain more comprehensive appreciation of art and also seek potential answers to those questions.

Jasmina Novakovic

Прво међународно бијенале литографије покренуто је са циљем да се на једном месту прикажу дела уметника из различитих делова света изведена у техници литографија. Као што нам литографски камен пружа пуну слободу стварања, тако и ова манифестација поштује разноликост савремених поетика, школа, праваца и приступа уметности штампања са литографског камена. Не оптерећена формом и задатим темама, тежи да проникне у суштину стварања и тајне ове чудновате технике. Магија коју је Алојз Зенефелдер преточио у графичку технику пре 222 године траје а наш циљ је да на сваке 2 дајемо додатни импулс. Уметници који стварају у техници литографија спроводе своје замисли кроз њен изворни облик као и кроз иновације, интервенције и експерименте. На овој изложби су нам преко својих отисака приближили свет литографије.

Желим да се захвалим свима који су допринели да ова изложба буде реализована. На крају, али никако на последњем месту дугујем захвалност свим уметницима који су се одазвали на конкурс и омогућили нам да видимо савремене токове и тенденције у области литографије.

Као аутор ове манифестације учинићу све да организационо, технички и на сваки други начин буде боља, а верујем да ће и уметници својим делима и одзивом учинити да се квалитет смотре подигне на још виши ниво.

Прво међународно бијенале литографије је започело свој живот, и нека траје.

Директор Првог међународног бијенала литографије
др Марко Калезић

The first International Biennale of Lithography was organized with the purpose of showcasing at one place the lithographic works of artists from around the world. In the same way as lithographic stone gives us full freedom to create works of art, this event respects the diversity of contemporary theories, schools, trends and approaches to art of printing from lithographic stone. Unburdened by set form and themes, it strives to apprehend the essence of creation and the secrets behind this fantastic technique. The magic that Alois Senefelder turned into graphic technique 222 years ago is still present, and our aim is to give it an additional boost every two years. The artists who create their works of art using lithographic technique actualize their ideas through its original shape and through innovations, interventions and experiments. Through their prints showcased at this exhibition they brought the world of lithography closer to us.

I wish to thank all who contributed to organizing this exhibition. And last but not least, I owe my gratitude to all the artists who responded to the call to submit contest entries thus allowing us to get acquainted with some modern trends and tendencies in the field of lithography.

As the creator of this event I will do my best to improve its organizational, technical and every other aspect, and I believe that the artists with their artworks and turnout would contribute to raising the quality of the event to a higher level.

The first International Biennale of Lithography has started its life and may it be a long and prosperous one.

Director of the First International Biennale of Lithography
Marko Kalezic, D.A.

46 литографија „Golubovi dupljaši“ Vanja Bojović 2018.

Вања Бојовић (Србија)
Vanja Bojovic (Serbia)
„Golubovi dupljaši“
10 x 19, 2018.

„Panorama of Oslo“

Photography

Malgorzata Basinska, 2016

Малгоржата Башинска (Норвешка)
Malgorzata Basinska (Norway)
„Panorama of Oslo“, 23,5 x 86, 2016.

Чандан Без Баруа (Индија)
Chandan Bez Baruah (India)
Bhupal Se. „I can feel only“
50 x 37, 2018.

Љиљана Божић (Србија)
Ljiljana Bozic (Serbia)
„IX Uzburkano mirovanje“
30 x 35, 2018.

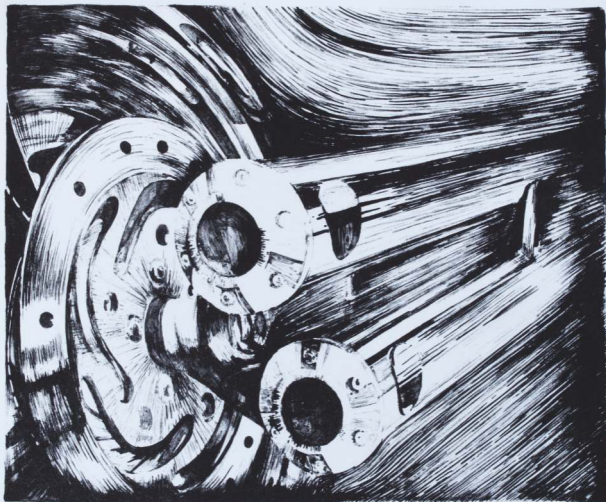

Моника Валенцијчик (Польска)
 Monika Walenciejczyk (Poland)
 „Synesthesia – touch“
 73 x 54, 2018

Јоланна Елзбиета Гмур (Польска)
 Jolania Elzbieta Gmur (Poland)
 „Sleeper have to awake IV“
 46 x 69, 2016.

Марија Зинченко (Україна)

Maria Zinchenko (Ukraine)

„Speed“

16,5 x 20, 2017.

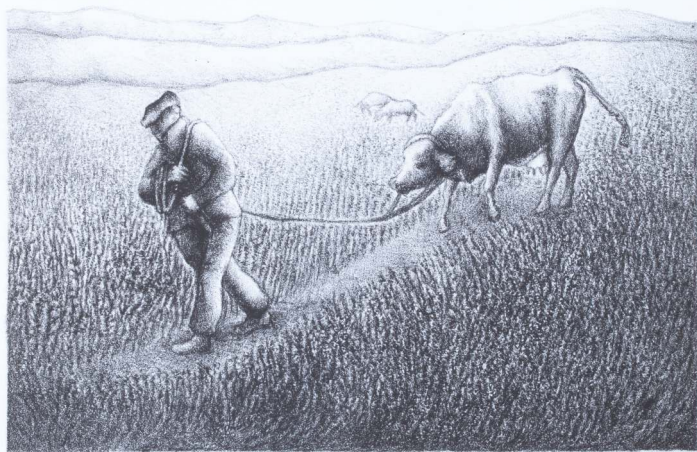

Кей Ямазаки (Япон)

Kei Yamazaki (Japan)

„To follow leaves“

56 x 72, 2018.

Камил Јержик (Полска)

Kamil Jerzyk (Poland)

„The return from last walk“

16 x 24 , 2017.

Хироши Катајама (Јапан)

Hiroshi Katayama (Japan)

„Blink #14 / books“

65 x 50 , 2018

Јасунори Кинукава (Јапан)

Yasunori Kinukawa (Japan)

„The forest which becomes a stone #5“

30 x 45, 2017.

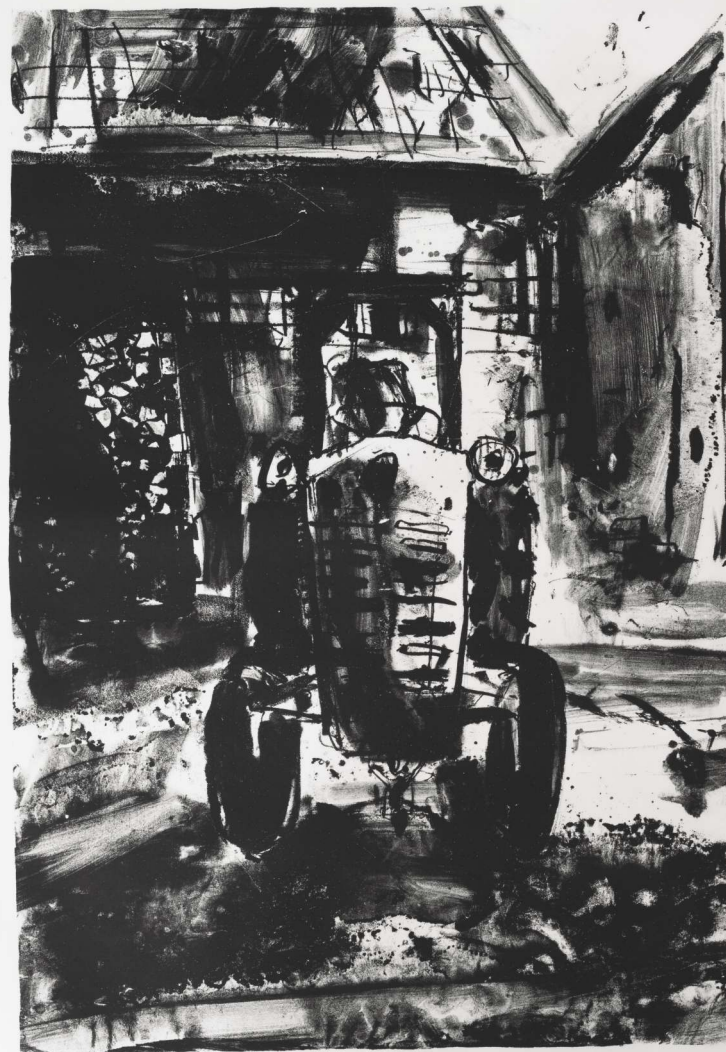

Драгана Ковачевић (Србија)

Dragana Kovacevic (Serbia)

„Ferguson“

61 x 42, 2017.

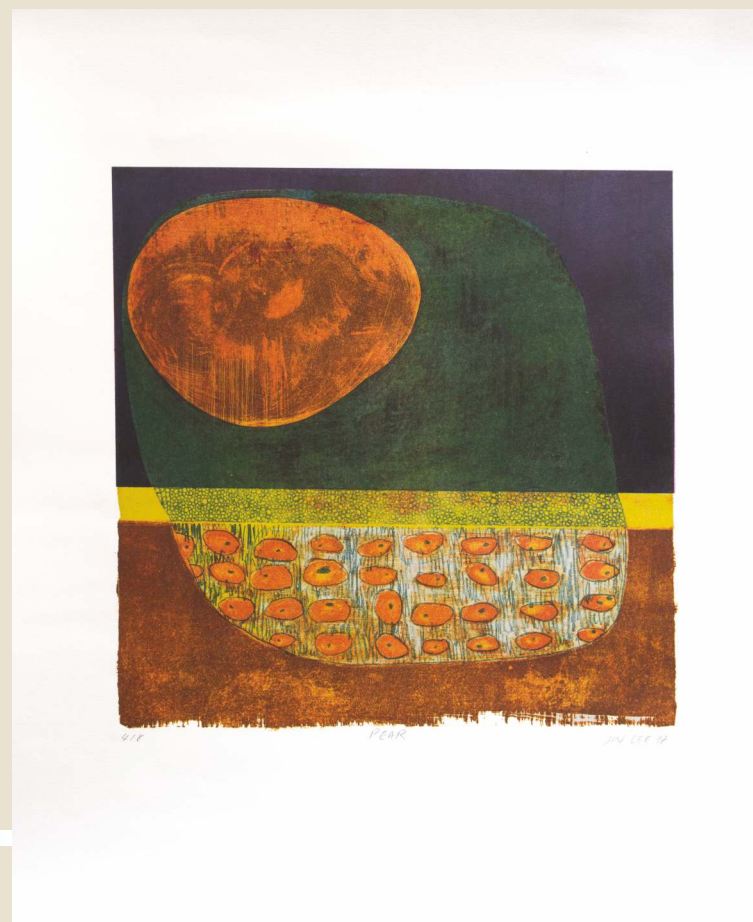

Нубиа Ландел (*Мексико*)

Nubia Landell (*Mexico*)

„Without title“

31 x 53, 2016.

Џинкјанг Ли (*САД*)

Jinkyong Lee (*USA*)

„Pear“

31 x 31, 2018.

Моника Луковска (*Аустралија*)

Monika Lukowska (*Australia*)

„Recalling home“

48 x 74,

Леонардо Мартенђи (*Италија*)

Leonardo Marthengi (*Italy*)

„Eufemia III“

37,5 x 26,5, 2018

Татјана Мартицки (Србија)

Tatjana Marticki (Serbia)

„Bez naziva“

23 x 34, 2017.

Алан Менегон (Француска)

Alain Menegon (France)

„Draped in Venice“

77 x 56, 2018.

Давид Млађовић (Србија)
 David Mladjovic (Serbia)
 „Kompozicija VII“
 40 x 53, 2017

Миодраг Млађовић (Србија)
 Miodrag Mladjovic (Serbia)
 „Тajна деџије игре“
 60 x 81,5, 2016.

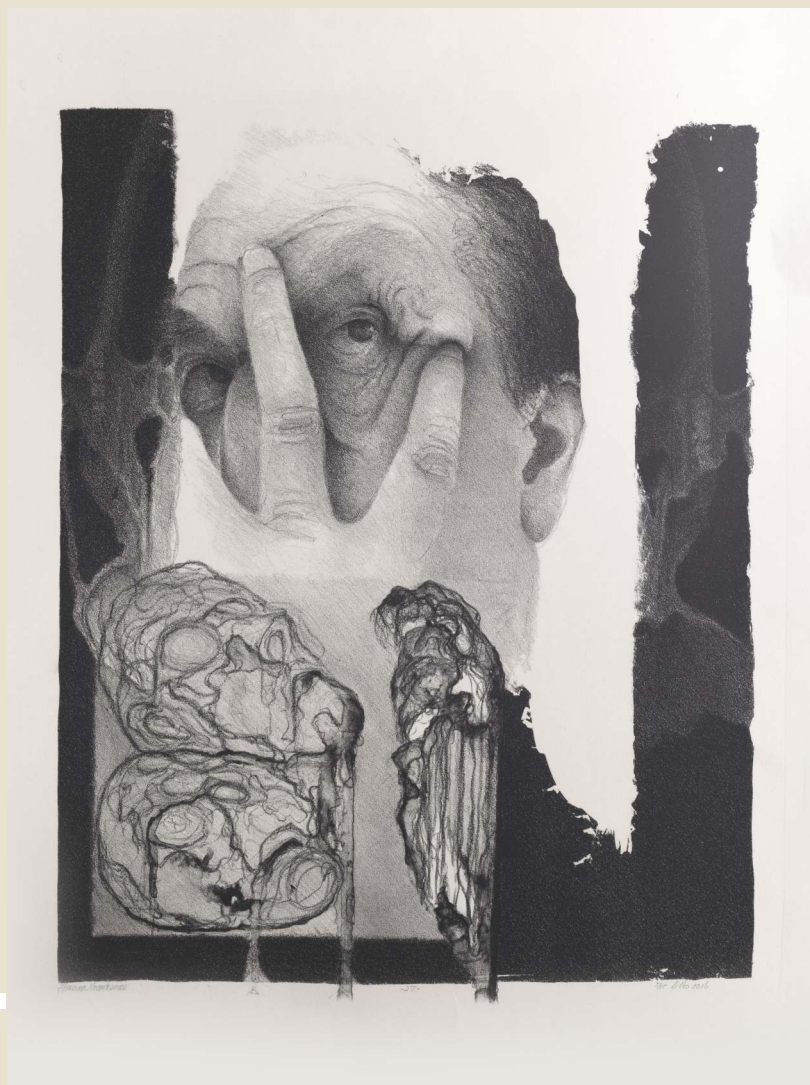

Херман Нордермер (Холандија)
 Herman Noordermeer (Netherlands)
 „Without title“
 32 x 48, 2016.

Винченцо Молинари (Италија)
 Vincenzo Molinari (Italy)
 „Asterione“
 35 x 24, 2016.

Софија Пашалић (Србија)

Sofija Pasalic (Serbia)

„Himmel & religion“

28 x 20 ,

Ана Радосављевић (Србија)

Ana Radosavljevic (Serbia)

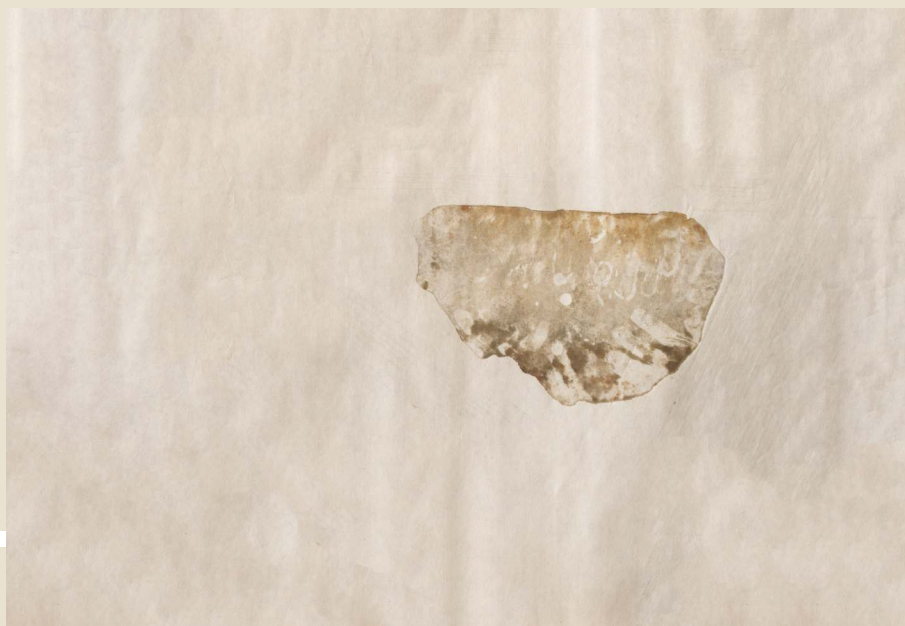
„Smerdibuba“

51 x 28 , 2017.

Јан Сватос (*Чешка*)
 Jan Svatos (Czech Republic)
 „Straky“
 43 x 28,5 , 2018

Татсуја Такизава (*Јапан*)
 Tetsuya Takizawa (*Јапан*)
 20 x 31,5 , 2017.

Еико Танака (*Japan*)

Eiko Tanaka (*Japan*)

„New town“

60 x 50 , 2017.

Ана Тројановска (*Полска*)

Anna Trojanowska (*Poland*)

„Randomization scheme 03“

51 x 51 , 2018

30/11/18 00:00:00 - 03
10/11/18 2:40
Trojanowska 18

Списак аутора

СРБИЈА

Вања Бојовић
Љиљана Божић
Драгана Ковачевић
Татјана Мартицки
Давид Млађовић
Миодраг Млађовић
Софија Пашалић
Ана Радосављевић

ЈАПАН

Кеи Јамазаки
Хироши Катајама
Јасунори Кинукава
Татсуја Такизава
Еико Танака

ПОЉСКА

Моника Валенцијчик
Јоланиа Елзбиета Гмур
Камил Јержик
Ана Тројановска

ИТАЛИЈА

Леонардо Маренђи
Винћенцо Молинари

АУСТРАЛИЈА

Моника Луковска

ИНДИЈА

Чандан Без Баруа

МЕКСИКО

Нубиа Ландел

НОРВЕШКА

Малгоржата Башинска

САД

Јинкјоунг Ли

УКРАЈИНА

Марија Зинченко

ФРАНЦУСКА

Алан Менегон

ХОЛАНДИЈА

Херман Нордермер

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Јан Сватош

List of authors

SERBIA

Vanja Bojovic
Ljiljana Bozic
Dragana Kovacevic
Tatjana Marticki
David Mladjovic
Miodrag Mladjovic
Sofija Pasalic
Ana Radosavljevic

JAPAN

Kei Yamazaki
Hiroshi Katayama
Yasunori Kinukawa
Tetsuya Takizawa
Eiko Tanaka

POLAND

Monika Walenciejczyk
Jolania Elzbieta Gmur
Kamil Jerzyk
Anna Trojanowska

ITALY

Leonardo Marthengi
Vincenzo Molinari

AUSTRALIA

Monika Lukowska

CZECH REPUBLIC

Jan Svatos

FRANCE

Alain Menegon

INDIA

Chandan Bez Baruah

MEXICO

Nubia Landell

NETHERLANDS

Herman Noordermeer

NORWAY

Malgorzata Basinska

UKRAINE

Maria Zinchenko

USA

Jinkyoun Lee

Прво међународно бијенале литографије
The First International Biennale of Lithography

За издаача: Марко Калезић
For publisher: Marko Kalezic

Текст за каталог: Јасмина Новаковић
Text for catalog: Jasmina Novakovic

Штампа: „Беопринт“
Printed by: “Beoprint”

Тираж: 200
Circulation: 200

Жири: др Драгана Ковачић, др Алберто Балети, др Петар Гајић, мр Вида Стефановић,
др Марко Калезић
Jury: PhD Dragana Kovacic, Alberto Balletti D.A., Petar Gajic D.A., Vida Stefanovic M.A.,
Marko Kalezic D.A.

УК „Пароброд“, Капетан Мишина 6а, Београд, Република Србија
UK Parobrod, Kapetan Misina 6a, Belgrade, Serbia

Београд, октобар 2018.
Belgrade, October 2018.

---

e-mail: litho.biennale@gmail.com
Phone: 00 381 64 5180978
fb: International Biennale of Lithography
Web: www.lithobiennale.com

